

Cauza C-706/22**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

17 noiembrie 2022

Instanța de trimitere:

Bundesarbeitsgericht (Germania)

Data deciziei de trimitere:

17 mai 2022

Reclamant, apelant și recurent:

Konzernbetriebsrat der O SE & Co. KG

Cealaltă parte din procedură:

Vorstand der O Holding SE (Holding SE)

Obiectul procedurii principale

Implicarea lucrătorilor într-o *Societas Europaea* (SE) – Procedură de negociere – Posibilitate de punere în aplicare ulterioară

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Interpretarea dreptului Uniunii, articolul 267 TFUE

Întrebările preliminare

- 1) Articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 coroborat cu articolele 3-7 din Directiva 2001/86/CE trebuie interpretat în sensul că în cazul constituirii unei SE de tip holding de către societățile participante, care nu angajează lucrători și nu dețin filiale care angajează lucrători (așa-numitele „SE fără lucrători”), precum și al înregistrării acesteia în registrul unui stat membru, fără punerea în aplicare în prealabil a unei proceduri de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE în conformitate

cu această directivă, această procedură de negocieri trebuie pusă în aplicare *a posteriori*, dacă SE devine întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai multe state membre ale Uniunii Europene, care angajează lucrători?

2) În cazul unui răspuns afirmativ al Curții la prima întrebare:

Într-un asemenea caz este posibilă și recomandabilă punerea în aplicare ulterioară a procedurii de negocieri, fără nicio limită de timp?

3) În cazul unui răspuns afirmativ al Curții la cea de a doua întrebare:

Articolul 6 din Directiva 2001/86/CE se opune aplicării dreptului aceluși stat membru în care SE are în prezent sediul în ceea ce privește punerea în aplicare ulterioară a procedurii de negocieri, în cazul în care „SE fără lucrători” a fost înregistrată în registrul din alt stat membru, fără a pune în aplicare în prealabil o astfel de procedură și devenise, încă înainte de transferul sediului, întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai multe state membre ale Uniunii, care angajează lucrători?

4) În cazul unui răspuns afirmativ al Curții la cea de a treia întrebare:

Această interpretare este valabilă și în cazul în care statul în care această „SE fără lucrători” a fost înregistrată pentru prima oară s-a retras din Uniunea Europeană după data transferului sediului acestei societăți și dreptul acestuia nu mai conține dispoziții privind punerea în aplicare a unei procedurii de negocieri privind implicarea lucrătorilor în SE?

Dispozițiile dreptului Uniunii invocate

Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 al Consiliului din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene (SE) (JO 2001, L 294, p. 1, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 113), în versiunea în vigoare începând cu 1 iulie 2013: articolul 1 alineatul (8), articolul 8 alineatele (1), (10) și (16), articolul 12 alineatele (1) și (2)

Directiva 2001/86/CE a Consiliului din 8 octombrie 2001 de completare a statutului societății europene în ceea ce privește implicarea lucrătorilor (JO 2001, L 294, p. 22, Ediție specială, 06/vol. 4, p. 134): articolul 2, articolul 3 alineatul (1), articolele 4-7, articolul 11

Directiva 2009/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 mai 2009 privind instituirea unui comitet european de întreprindere sau a unei proceduri de informare și consultare a lucrătorilor în întreprinderile și grupurile de întreprinderi de dimensiune comunitară (JO 2009, L 122, p. 28), în versiunea în vigoare începând cu 9 octombrie 2015: articolul 3 alineatul (2), articolul 17

Dispozițiile naționale invocate

Legea din 22 decembrie 2004 privind implicarea lucrătorilor într-o societate europeană (denumită în continuare „Legea privind implicarea în SE” sau „SEBG”) (BGBl. I p. 3675, 3686), în versiunea în vigoare în prezent: articolele 3, 4, 16, 18, 22 și 43

Prezentare pe scurt a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Părțile sunt în dezacord dacă trebuie inițiată o procedură de negociere privind implicarea lucrătorilor în activitatea *Societas Europaea* (denumită în continuare „SE”) și astfel să fie furnizate informațiile referitoare la aceasta.
- 2 Reclamantul este Konzernbetriebsrat (comitetul de întreprindere al concernului) constituit la O SE & Co. Kommanditgesellschaft [societate în comandită simplă] (denumită în continuare „O KG”). Celălalt participant la procedură este Vorstand der O Holding SE (consiliul de administrație al O Holding SE, denumit în continuare „Holding SE”).
- 3 Holding SE a fost constituită la începutul anului 2013 în temeiul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2157/2001 de către O Limited (denumită în continuare „O Ltd.”) și O Gesellschaft mit beschränkter Haftung (denumită în continuare „O GmbH”) și a fost înregistrată la 28 martie 2013 în registrul din Anglia și Țara Galilor. Societățile care au participat la constituire nu angajau lucrători și nici nu dețineau filiale în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/86/CE care să angajeze lucrători. Pentru acest motiv, anterior înregistrării Holding SE în registru nu au avut loc negocieri privind implicarea lucrătorilor potrivit articolelor 3-7 din directiva menționată.
- 4 Holding SE a fost începând cu 29 martie 2013 asociata unică a O Holding GmbH. Aceasta avea sediul la Hamburg și dispunea de un consiliu de supraveghere alcătuit în proporție de o treime din reprezentanți ai lucrătorilor. La 14 iunie 2013, Holding SE a hotărât să transforme O Holding GmbH într-o societate în comandită, O KG. Ca urmare a modificării formei juridice, înregistrată în registru la 2 septembrie 2013, lucrătorii nu au mai participat în consiliul de supraveghere.
- 5 În plus, Holding SE a fost și este în continuare comanditara O KG în sensul articolului 161 alineatul (1) din Codul comercial (denumit în continuare „HGB”). La O KG sunt angajați aproximativ 816 de lucrători. Ea are filiale în mai multe state membre ale Uniunii Europene, la care sunt angajați aproximativ 2 200 de lucrători în total. Comanditata O KG în sensul articolului 161 alineatul (1) din HGB a fost și este O Management SE (denumită în continuare „Management SE”), a cărei acționară unică este tot Holding SE. Management SE, cu sediul la Hamburg, dispune de un consiliu de administrație (sistem monist). Management SE, la fel ca și Holding SE, nu are lucrători proprii.
- 6 Cu efect din 4 octombrie 2017, Holding SE și-a transferat sediul la Hamburg.

- 7 Reclamantul, Konzernbetriebsrat der O KG, a susținut în cadrul procedurii de contencios în materie de dreptul muncii inițiată de el că conducerea Holding SE este obligată să deschidă o procedură pentru constituirea unui organism special de negociere. Întrucât Holding SE deține în mai multe state membre filiale în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/86, care angajează lucrători, negocierile privind implicarea angajaților, care în principiu trebuie să aibă loc înainte de a realiza înregistrarea unei SE, trebuie puse în aplicare *a posteriori*.
- 8 Consiliul de administrație al Holding SE consideră că nu există nicio obligație de a purta ulterior astfel de negocieri.
- 9 Instanțele de fond au respins cererile.

Necesitatea deciziei Curții

- 10 Decizia din procedura de contencios în materie de dreptul muncii depinde de problema dacă articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2157/2001 coroborat cu articolele 3-7 din Directiva 2001/86 trebuie interpretat în sensul că, potrivit acestei directive, la constituirea unei SE de tip holding de către societățile participante care, la fel ca filialele lor, nu angajează lucrători (așa-numitele „SE fără lucrători”), precum și la înregistrarea sa în registrul dintr-un stat membru, fără desfășurarea în prealabil a unei proceduri de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE, este necesară punerea în aplicare *a posteriori* a acestei proceduri, în cazul în care SE devine întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai multe state membre ale Uniunii Europene, care angajează lucrători.
- 11 Prin intermediul concluziilor sale, Konzernbetriebsrat urmărește inițierea ulterioară a unei proceduri de negociere în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/86. Conducerea societății ar trebui să solicite organismelor de reprezentare a lucrătorilor sau – dacă în acel caz particular nu există niciun organism de reprezentare a lucrătorilor – lucrătorilor din filialele sale din statele membre ale Uniunii să constituie un grup special de negociere. În plus, ea ar trebui să furnizeze informațiile necesare pentru punerea în aplicare a unei proceduri de negociere.
- 12 În opinia instanței, această solicitare trebuie examinată în baza Legii privind implicarea în SE, cu alte cuvinte trebuie să se țină seama de dreptul statului membru în care Holding SE are sediul actual.
- 13 Potrivit articolului 3 alineatul (1) prima teză din Legea privind implicarea în SE, domeniul său de aplicare este deschis. Dispozițiile acestei legi se aplică atât unei SE care are sediul în Germania la momentul constituirii, cât și unei SE care a avut mai întâi sediul într-un alt (fost) stat membru al Uniunii Europene, dar care și-a transferat între timp sediul în Germania – cum este cazul în procedura principală. Astfel, Holding SE a avut după constituire mai întâi sediul în Anglia. Sediul a fost transferat însă la Hamburg. Potrivit articolului 8 alineatul (10) din Regulamentul

nr. 2157/2001, transferul sediului intră în vigoare la data înmatriculării SE în registrul de la noul sediul social, în conformitate cu articolul 12. Înregistrarea în Registrul Comerțului a avut loc la 4 octombrie 2017. Începând din acest moment, Legea privind implicarea în SE se aplică Holding SE.

- 14 În opinia instanței de trimitere, articolul 6 din Directiva 2001/86 nu contrazice această constatare. Astfel, potrivit acestui articol, cu excepția dispozițiilor contrare ale directivei, legislația aplicabilă procedurii de negociere prevăzute la articolele 3-5 din directivă este cea a statului membru în care „este situat sediul social al SE”. În accepțiunea instanței, la baza acestei dispoziții stă considerația că procedura de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE trebuie să fie pusă în aplicare totdeauna în cadrul constituirii și anterior înregistrării sale. Acest fapt este revelat deja de articolul 3 alineatele (1) și (2) din Directiva 2001/86. Potrivit acestui articol, organele de conducere sau de administrare a societăților participante care întocmesc un proiect de înființare a unei SE, printre altele, după publicarea proiectului de creare a unei societăți holding, iau de îndată ce este posibil măsurile necesare în vederea demarării negocierilor cu reprezentanții lucrătorilor societăților cu privire la modalitățile de implicare a lucrătorilor în activitatea SE. În acest scop, trebuie să se înființeze un grup special de negociere care să îi reprezinte pe lucrătorii din societățile participante sau din filialele sau unitățile aferente. Articolul 7 alineatul (1) al doilea paragraf litera (b) din Directiva 2001/86 clarifică de asemenea acest lucru. Potrivit acestuia, aplicarea dispozițiilor de referință din legislația statului membru în care urmează să aibă sediul SE depinde, *inter alia*, de decizia organului competent al fiecărei societăți participante de a accepta aplicarea lor „și, în acest fel, să continue înregistrarea SE”. Această accepțiune a articolului 6 din Directiva 2001/86 este confirmată de Regulamentul nr. 2157/2001. Din considerentul (19) și din articolul 1 alineatul (4) din regulament rezultă cu claritate că Directiva 2001/86 reprezintă o completare indisociabilă a regulamentului. Potrivit articolului 16 alineatul (1) din Regulamentul nr. 2157/2001, o SE dobândește personalitate juridică la data înmatriculării în registru. Potrivit articolului 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2157/2001 înregistrarea este însă posibilă numai după încheierea unui acord privind modalitățile de implicare a lucrătorilor în sensul articolului 4 din Directiva 2001/86/CE sau după ce grupul special de negociere a luat o decizie în temeiul articolului 3 alineatul (6) din directivă sau dacă perioada de negocieri prevăzută la articolul 5 din directivă a expirat fără a se încheia un acord.
- 15 Nici din articolul 8 alineatul (16) din Regulamentul nr. 2157/2001, care operează cu o ficțiune a sediului în statul din care are loc transferul, nu rezultă altceva. Dispoziția nu cuprinde punerea în aplicare a unei proceduri de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE. Potrivit articolului 1 alineatul (4) din Regulamentul nr. 2157/2001, procedura de negociere este reglementată de Directiva 2001/86.
- 16 Dispozițiile Legii privind implicarea în SE nu prevăd niciun temei legal expres pentru cererea formulată de Konzernbetriebsrat de inițiere a unei proceduri de negociere privind implicarea lucrătorilor ulterior constituirii și înregistrării Holding SE.

- 17 Articolul 4 din SEBG nu prevede cazul reluării unei asemenea proceduri. Dispozițiile articolelor 4-17, precum și ale articolelor 19 și 20 din SEBG reglementează numai constituirea, componența și alegerea membrilor grupului special de negociere, precum și procedura de negociere în cazul proiectului de constituire a unei SE.
- 18 Nici articolul 18 din SEBG nu se aplică în mod direct în speță.
- 19 Potrivit articolului 18 alineatele (1) și (2) din SEBG, lucrătorii sau reprezentanții lor au posibilitatea, după constituirea unei SE și în anumite condiții, să hotărască împreună cu conducerea o nouă constituire a unui grup special de negociere și reluarea negocierilor. Prevederea pornește de la premisa că la constituirea SE se constituise deja un grup special de negociere care a hotărât în conformitate cu articolul 16 alineatul (1) din SEBG să nu reia sau să întrerupă negocierile. În speță nu sunt date aceste condiții, deoarece la constituirea Holding SE nu a fost inițiată o procedură de negociere.
- 20 Nici articolul 18 alineatul (3) din SEBG nu este aplicabil. Potrivit acestuia, la inițiativa conducerii SE sau a comitetului de întreprindere al SE au loc negocieri privind drepturile de implicare a lucrătorilor, în cazul în care se planifică modificări ale structurii SE, care ar putea să reducă drepturile de implicare ale lucrătorilor. Această cerință nu este îndeplinită în procedura principală. În cazul Holding SE nu au fost planificate – de la momentul la care a devenit aplicabil dreptul german, și anume de la 4 octombrie 2017 – modificări ale structurii sale, care ar fi putut reduce drepturile de implicare ale lucrătorilor. În plus, și acest articol reglementează numai o „reluare” a negocierilor. Prin urmare, la acest articol se pornește de la premisa că la constituirea SE avuseseră deja loc negocieri privind implicarea lucrătorilor.
- 21 Cu toate acestea, instanța consideră că dispozițiile articolelor 4-17, precum și ale articolelor 19 și 20 din SEBG privind constituirea, componența și alegerea membrilor grupului special de negociere, precum și procedura de negociere se pot aplica prin analogie în privința Holding SE. În acest scop, este relevant faptul că ea este o SE tip holding „fără lucrători” care a fost înregistrată în registru și care a devenit apoi întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai multe state membre ale Uniunii Europene, care angajează lucrători, fără a fi pus în aplicare în prealabil procedura de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE.
- 22 La înregistrarea sa în registrul din Anglia și Țara Galilor, la 28 martie 2013, Holding SE era o societate „fără lucrători”. Nici celelalte două societăți care au participat la constituire – O Ltd. și O GmbH – nu angajau lucrători, și nici nu aveau filiale care angajau lucrători. Astfel, la acel moment nu existau lucrători sau reprezentanți ai lucrătorilor care ar fi putut să constituie un grup special de negociere.
- 23 Pentru acest motiv, Holding SE a fost înregistrată în registru, deși nu erau îndeplinite condițiile pentru înregistrare prevăzute la articolul 12 alineatul (2) din

Regulamentul nr. 2157/2001. Cerințele de la acest articol au scopul de a garanta procedura de negociere prevăzută de Directiva 2001/86, necesară pentru implicarea lucrătorilor. Deoarece această procedură nu poate fi pusă în aplicare în cazul constituirii unei SE „fără lucrători”, într-un atare caz obiectivul condițiilor de înregistrare nu poate fi realizat. De aceea, în jurisprudență și în doctrină se pornește de la premisa că în această măsură articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2157/2001 trebuie înțeles în mod restrictiv și trebuie realizată înregistrarea în pofida neîndeplinirii cerințelor menționate la acest articol. Înregistrarea unei asemenea SE „fără lucrători” este obișnuită pretutindeni în Uniune.

- 24 Holding SE nu angajează nici în prezent ea însăși lucrători. Începând cu 29 martie 2013, are însă o filială care angajează lucrători.
- 25 Prin achiziționarea tuturor părților sociale ale O Holding GmbH, Holding SE a reușit să exercite o influență dominantă asupra acestei întreprinderi și a filialelor acesteia cu sediul în state membre ale Uniunii Europene, în sensul *European Public Limited-Liability Company (Employee Involvement) (Great Britain) Regulations 2009 (Regulations 2009 No. 2401)*, aplicabil anterior transferului sediului în Germania. În calitate de asociată unică, Holding SE a putut să desemneze membrii din conducerea O Holding GmbH și astfel ai consiliului de administrație al acesteia. În plus, Holding SE exercita astfel o influență dominantă indirectă asupra filialelor acesteia cu sediul în alte state membre ale Uniunii Europene.
- 26 Transformarea, prin modificarea formei juridice, a O Holding GmbH într-o societate în comandită și transferarea sediului Holding SE în Germania nu modifică cu nimic situația. Astfel, O KG a fost și continuă să fie reprezentată prin comanditata sa – Management SE cu sediul în Germania –, și nu prin Holding SE. În calitate de asociată unică a Management SE, Holding SE a putut și poate însă să stabilească componența consiliului de administrație. Consiliul de administrație numește directorii executivi. Prin aceasta, Holding SE exercită controlul asupra O KG și a filialelor sale situate în state membre ale Uniunii Europene.
- 27 În asemenea împrejurări de fapt, în conformitate cu dreptul național, dispozițiile articolului 4 și următoarele din SEBG privind constituirea, componența și alegerea membrilor grupului special de negociere, precum și procedura de negociere pot fi aplicate prin analogie în privința Holding SE.
- 28 În dreptul german, o dispoziție poate fi aplicată prin analogie, în cazul în care legea conține o lacună legislativă neintenționată, dacă pe baza unor împrejurări concrete se poate constata pozitiv lipsa intenției. Lacuna trebuie să fie rezultatul abaterii neintenționate a legiuitorului de la intenția normativă care stă la baza legii. În plus, ținând seama de principiul egalității și în scopul evitării contradicțiilor de apreciere, situația neprevăzută de lege trebuie să comporte aceeași consecință juridică ca și situațiile avute în vedere în mod direct în textul legii.

- 29 Îndeplinirea sau neîndeplinirea acestor condiții depinde de interpretarea dreptului Uniunii.

Explicarea întrebărilor preliminare

- 30 În primul rând, în opinia instanței, SEBG conține o lacună legislativă neintenționată, în cazul în care articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2157/2001 coroborat cu articolele 3-7 din Directiva 2001/86 poate fi interpretat în sensul că procedura de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE, care nu a fost pusă în aplicare în prealabil în cazul constituirii și înregistrării în registru a unei SE de tip holding „fără lucrători”, trebuie pusă în aplicare *a posteriori* în situația în care SE devine ulterior întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai multe state membre ale Uniunii Europene, care angajează lucrători.
- 31 SEBG nu prevede nicio obligație de punere în aplicare *a posteriori* a procedurii. Nici dispoziția de referință de la articolul 22 și următoarele din SEBG nu se aplică într-un asemenea caz. Implicarea lucrătorilor prin efectul legii, prevăzută la acest articol, implică, potrivit articolului 22 alineatul (1) SEBG – care corespunde din punctul de vedere al conținutului articolului 7 alineatul (1) din Directiva 2001/86 –, acordul părților sau să nu se fi încheiat niciun acord până la sfârșitul perioadei menționate la articolul 20 și grupul special de negociere să nu fi adoptat nicio decizie conform articolului 16. Dispoziția de referință de la articolul 22 și următoarele din SEBG se aplică, așadar, numai când – astfel cum prevede articolul 4 și următoarele din SEBG – a fost constituit un grup special de negociere. Acesta este expresia concepției din Directiva 2001/86, conform căreia implicarea lucrătorilor se convine în principal prin negociere.
- 32 În opinia instanței, această lacună legislativă ar fi într-adevăr neintenționată în cazul în care dreptul Uniunii ar prevedea o obligație de punere în aplicare *a posteriori* a negocierilor în situațiile cum este cea din procedura principală. Prin Legea privind implicarea în SE, legiuitorul german nu a urmărit decât să transpună Directiva 2001/86. Dacă din dreptul Uniunii rezultă o obligație de punere în aplicare *a posteriori* a negocierilor, legiuitorul german se va fi abătut involuntar de la această intenție normativă. Dreptul național ar putea în acest caz să se perfecționeze conformându-se dreptului Uniunii.
- 33 Astfel, nici articolele 3-7 din Directiva 2001/86 nu prevăd expres că procedura de negociere privind implicarea lucrătorilor într-o SE de tip holding trebuie pusă în aplicare *a posteriori* după constituirea sa, în cazul în care SE „fără lucrători” la momentul înregistrării devine apoi întreprinderea care exercită controlul asupra societăților din mai multe state membre ale Uniunii Europene, care angajează lucrători. În accepțiunea instanței de trimitere, acest lucru este însă numai o urmare a faptului că atât directiva, cât și Regulamentul nr. 2157/2001 pornesc, potrivit concepției care stă la baza lor, de la premisa că inițierea unei proceduri de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE este posibilă încă de la momentul

constituirii și înregistrării unei SE. În această ordine de idei, instanța de trimitere consideră că legiuitorul Uniunii a pornit de la premisa că societățile care au participat la constituire în sensul articolului 2 litera (b) din directivă sau cel puțin filialele aferente în sensul articolului 2 litera (c) din directivă sunt active economice și, astfel, angajează lucrători. Acest lucru este revelat în considerentele (1) și (2) ale Regulamentului nr. 2157/2001. Potrivit acestora, regulamentul ar trebui să permită reorganizarea întreprinderilor a căror „activitate” nu este limitată la satisfacerea nevoilor pur locale. El ar trebui să creeze posibilitatea pentru „societățile existente [de] a-și uni potențialul”. Și în considerentul (10) al Regulamentului nr. 2157/201 se vorbește despre societăți „care desfășoară activități economice”. Corespunzător acestei accepțiuni, articolul 12 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2157/2001 prevede în mod expres că o SE poate fi înregistrată și astfel constituită în mod legal numai când fie s-a încheiat un acord privind modalitățile de implicare a lucrătorilor în SE, fie după ce grupul special de negociere a luat decizia de a nu începe negocierile, după caz, de a întrerupe negocierile începute, fie după ce perioada de negocieri care începe la constituirea grupului special de negociere a expirat fără încheierea unui acord. Dacă se înregistrează o SE de tip holding „fără lucrători” contrar acestor dispoziții, finalitatea articolului 3 alineatul (7) din Directiva 2001/86 ar putea obliga la punerea în aplicare *a posteriori* a negocierilor privind implicarea lucrătorilor, în cazul în care SE de tip holding devine întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai multe state membre ale Uniunii Europene care angajează lucrători.

- 34 O asemenea obligație de punere în aplicare *a posteriori* a negocierilor ar putea fi recomandabilă în procedura principală cel puțin în considerarea articolului 11 din Directiva 2001/86. Aceasta ar presupune că într-un astfel de context temporal restrâns, în care are loc înregistrarea Holding SE și achiziționarea filialelor, se poate prezuma o configurație abuzivă, care are drept scop frustrarea sau privarea de drepturile de implicare.
- 35 În cazul în care Curtea va răspunde afirmativ la prima întrebare, se ridică în al doilea rând problema dacă într-un asemenea caz este posibilă și recomandabilă punerea în aplicare ulterioară a procedurii de negociere, fără nicio limită de timp. În opinia instanței, o asemenea obligație a SE nu ar fi, după caz, limitată în timp. Aceasta nu se perimă prin simpla trecere a timpului. Împrejurarea că numărul de lucrători angajați la o SE de tip holding și la filialele acestei se poate modifica în timp nu ar trebui să aibă drept consecință stingerea unei (eventuale) obligații de a pune în aplicare ulterior procedura de negociere.
- 36 În cazul în care Curtea va răspunde afirmativ la cea de a doua întrebare, în al treilea rând trebuie să se stabilească dacă – astfel cum estimează instanța – punerea în aplicare ulterioară a procedurii de negociere depinde de dreptul aceluși stat membru în care SE are în prezent sediul, în condițiile în care – precum în procedura principală – a fost înregistrată în registrul din respectivul stat fără a pune în aplicare în prealabil o astfel de procedură și devenise, încă înainte de transferul sediului, întreprinderea care exercită controlul asupra filialelor din mai

multe state membre ale Uniunii, care angajează lucrători. De aceea, este relevant modul în care trebuie interpretat articolul 6 din Directiva 2001/86/CE.

- 37 În al patrulea rând – pentru cazul în care Curtea ar ajunge la concluzia că într-un caz precum cel din procedura principală punerea în aplicare ulterioară a procedurii de negociere nu depinde de dreptul celui stat membru în care SE are în prezent sediul, ci de dreptul statului în care această SE „fără lucrători” a fost înregistrată pentru prima oară –, se ridică problema dacă situația ar fi aceeași și atunci când, după transferul sediului SE, acel stat s-a retras din Uniunea Europeană și dreptul său nu mai conține nicio dispoziție privind punerea în aplicare a unei proceduri de negociere privind implicarea lucrătorilor în SE. Directiva 2001/86 a fost transpusă în Marea Britanie prin *Regulations 2009 No. 2401*. Ulterior datei de 31 decembrie 2020, toate SE înregistrate în Regatul Unit au fost însă transformate în „*UK Societas*” și dispoziția privind procedura de negociere privind implicarea lucrătorilor a fost abrogată.